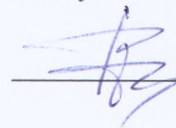

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Біологічний факультет
Кафедра генетики та біотехнології

Затверджено

на засіданні кафедри генетики та
біотехнології
біологічного факультету
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 5 від «4» березня 2025 р.)

Завідувач кафедри.

 проф. Віктор ФЕДОРЕНКО

Силабус з навчальної дисципліни

«Передові дослідницькі методи та платформи в біотехнології»

що викладається в межах ОПП Біотехнології та біоінженерія
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 162 Біотехнології та біоінженерія

Львів 2025

Назва курсу	Передові дослідницькі методи та платформи в біотехнології
Адреса викладання курсу	вул. Грушевського 4, 79005 Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	біологічний факультет, кафедра генетики і біотехнології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	16 Хімічна і біоінженерія, 162 Біотехнології та біоінженерія
Викладачі курсу	Доцент кафедри генетики і біотехнології, к.б.н Сирватка Василь Ярославович
Контактна інформація викладачів	vasyl.syrvatka@lnu.edu.ua , vasyl.syrvatka@gmail.com https://bioweb.lnu.edu.ua/employee/syrvatka-vasyl
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій та практичних занять (за попередньою домовленістю).
Сторінка курсу	
Інформація про курс	<p>Курс розроблений так, щоб студенти набули фахові знання, які ґрунтуються на розумінні основних принципів та особливостей сучасних біотехнологічних методів та платформ, а також їхнього ефективного використання в наукових лабораторіях та промислових виробництвах. У курсі розглядаються основні методи виділення та характеристики протеїнів, РНК, ДНК, полісахаридів та інших первинних і вторинних метаболітів, а також стратегії планування та проведення біотехнологічних експериментів, основні параметри ферментаційних систем та методи їхнього контролю.</p> <p>Курс включає теоретичний матеріал у вигляді лекцій та проведення семінарських занять.</p>
Коротка анотація курсу	<p>Дисципліна «Передові дослідницькі методи та платформи в біотехнології» є вибірковою дисципліною зі спеціальності 162 – Біотехнології та біоінженерія для освітньої програми бакалавра, яка викладається в IV семестрі в обсязі 6 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з трьох змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні стратегії біотехнологічних досліджень. 2. Основні методи виділення та аналізу біомолекул. 3. Знання та методи рекомбінантної ДНК. <p>У першому модулі розглядаються ключові параметри біотехнологічних систем та методи їх контролю, техніки забору зразків, логіку планування експериментів та застосування молекулярно-генетичних методів в біотехнології.</p> <p>У другому модулі розглядаються основні методи та знаряддя виділення і характеристики протеїнів, ДНК, РНК, полісахаридів, а також інших первинних і вторинних метаболітів.</p> <p>У третьому модулі розглядаються основні методи та інструменти генетичної інженерії для маніпуляції з молекулами ДНК <i>in vitro</i> та <i>in vivo</i>.</p>

<p>Мета та цілі курсу</p>	<p>Мета навчальної дисципліни “Передові дослідницькі методи та платформи в біотехнології” – дати студентам систему теоретичних знань про основні знаряддя біотехнологічних досліджень та стратегії їх практичного застосування для виділення протеїнів, ДНК, РНК, полісахаридів, інших первинних і вторинних метаболітів та їхнього аналізу за допомогою методів геноміки, протеоміки, метаболоміки та обчислювальної біотехнології; сформулювати чітке уявлення про загальні положення планування і проведення біотехнологічних експериментів, правила відбору зразків та контролю основних технологічних параметрів біологічних систем; оволодіти методами та інструментами генетичної інженерії для маніпуляції з молекулами ДНК, а також навчити студентів застосовувати на практиці розглянуті методи та стратегії в межах наукових біотехнологічних розробок та виробництв.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мартиненко О.І. Методи молекулярної біотехнології. Лабораторний практикум. – Київ: Академперіодика, 2010. – 232 с. 2. Seidman L.A., Moore C.J., Mowery J. Basic Laboratory Methods for Biotechnology. Textbook and Laboratory Reference. – Boca Raton: Taylor & Francis Group, 2021. – 1210 p. https://doi.org/10.1201/9780429282799 3. Masoodi K.Z., Lone S.M., Rasool R.S. Advanced Methods in Molecular Biology and Biotechnology. – London: Academic Press, 2020. – 189 p. https://doi.org/10.1016/C2020-0-01818-9 4. Hong S-B., Rashid M.B., Santiago-Vazquez L.Z. Methods in Biotechnology. – New Jersey: Wiley-Blackwell, 2016 – 368 p. 5. Gupta N., Gupta V. Experimental Protocols in Biotechnology. – New York: Humana, 2016 – 246 p. 2020 https://doi.org/10.1007/978-1-0716-0607-0 6. Amid A., Sulaiman S., Jimat D.N., Azmin N.F.M. Multifaceted Protocol in Biotechnology. – Springer Singapore, 2019 – 244 p. https://doi.org/10.1007/978-981-13-2257-0 <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Федоренко В.О., Остап Б.О., Гончар М.В., Ребець Ю.В. Великий практикум з генетики, генетичної інженерії та аналітичної біотехнології мікроорганізмів. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 279 с. 2. Bucke C. Carbohydrate Biotechnology Protocols. – Humana Press, 2010. – 337 с. 3. Desmond S.T.Nicholl. An introduction to genetic engineering. 3rd ed. – Cambridge University Press, 2008. – 349 p. www.cambridge.org/9780521615211. 4. Hu W.-S. Engineering principles in biotechnology. – JohnWiley & Sons Ltd, 2018. – 490 p. https://www.wiley.com/en-us/Engineering+Principles+in+Biotechnology-p-9781119159025.
<p>Тривалість курсу</p>	<p>один семестр</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>180 годин, з яких 64 години аудиторних занять, з них 32 години лекцій, 32 години практичних занять та 116 годин самостійної роботи.</p>

<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <p>знати: основні параметри біотехнологічних систем та методи їх контролю; основні методи виділення і аналізу біомолекул; принципи та види хроматографічних технік; основні молекулярні мітки; підходи до планування та проведення експериментів; методи і інструменти генетичної інженерії;</p> <p>вміти: чітко формулювати біотехнологічну проблему та пропонувати декілька шляхів та методів для її вирішення; планувати і проводити біотехнологічні дослідження, обчислювати та аналізувати їх результати; відбирати та готувати зразки для молекулярно-генетичних досліджень; виділяти ДНК, РНК і протеїни та володіти методами їх аналізу; аналізувати хроматограми рідинної хроматографії з мас-спектрометрією вторинних метаболітів мікроорганізмів; проводити мутагенез мікроорганізмів для покращення цільових властивостей; критично осмислювати і використовувати різноманітні методи та платформи при вирішенні біотехнологічних задач; оцінювати успішність проведення досліджень, проводити роботу над помилками.</p>
<p>Ключові слова</p>	<p>Молекулярно-генетичні методи, вторинні метаболіти, полісахариди, метод Плаккета-Бермана, рідинна хроматографія — мас-спектрометрія, дереплікативний аналіз, мутагенез, ДНК.</p>
<p>Формат курсу</p>	<p>Очний</p>
	<p>Проведення лекцій, практичних занять та консультацій для кращого розуміння тем</p>
<p>Теми</p>	<p>Наведено у табл.1</p>
<p>Підсумковий контроль, форма</p>	<p>Залік в кінці семестру</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Хімія аналітична», «Біохімія», «Мікробіологія з основами вірусології» та «Загальна генетика» достатніх для сприйняття категоріального апарату.</p>
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Презентації, лекції, пояснення, дискусія та розв’язування практичних завдань.</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Персональний комп’ютер, загальнонавчавні комп’ютерні програми і операційні системи, проектор.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійна робота з методичних розрахунків, підготовка та презентація біотехнологічних методів дослідження, розв’язування практичних задач, тощо: 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 40 • відповіді на теоретичні запитання: 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 10

	<ul style="list-style-type: none"> • контрольні заміри: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50 <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100</p> <p>Дотримання академічної доброчесності студентами передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до контролю	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тенденції розвитку молекулярно-генетичних методів. 2. Основні параметри ферментаційного процесу. 3. Забір біологічних зразків. 4. Планування експериментів в біотехнології. 5. Масштабування біотехнологічних процесів. 6. Метод Плаккета-Бермана. 7. Стратегії виділення і аналізу біомолекул. 8. Хроматографічне розділення продуктів біосинтезу. 9. Діаліз. 10. Методи фільтрації. 11. Екстракція та осадження 12. Високоєфективні молекулярні мітки. 13. Спектроскопічні методи досліджень. 14. Методи виділення та характеристики полісахаридів. 15. Методи виділення та характеристики інших полімерів мікробного біосинтезу. 16. Рідинна хроматографія — мас-спектрометрія. 17. Дереплікативний аналіз вторинних метаболітів. 18. Виділення РНК. 19. Методи аналізу РНК. 20. Виділення та очищення протеїнів. 21. Методи вивчення характеристики ензимів. 22. Методи виділення ДНК. 23. Електрофорез ДНК. 24. Індукований мутагенез мікроорганізмів. 25. Методи рекомбінантної ДНК. 26. Знаряддя генетичної інженерії.
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

Таблиця 1

Схема курсу «Передові дослідницькі методи та платформи в біотехнології»

Тиж-день	Тема занять (перелік питань)	Форма діяльності та обсяг годин	Додаткова література / ресурс для виконання завдань (за потреби)	Термін виконання
1	Прогрес в розвитку та використанні молекулярно-генетичних методів в біотехнології.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 8 год		1 тиждень
2	Основні параметри біотехнологічних систем та системи забору зразків.	Лекції – 2 год, практичні заняття – 2 год, самостійна робота – 5 год		1 тиждень
3-4	Планування експериментів в біотехнології. Метод Плаккета-Бермана.	Лекції – 4 год, практичні заняття – 8 год, самостійна робота – 14 год		2 тижні
5	Молекулярні мітки в біотехнології.	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год, самостійна робота – 6 год		1 тиждень
6-7	Стратегії та основні методи виділення і аналізу біомолекул.	Лекції – 4 год, практичні заняття – 2 год, самостійна робота – 12 год		2 тижні
8	Методи виділення та характеристики полісахаридів та інших полімерів	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год, самостійна робота – 8 год		1 тиждень
9-10	Рідинна хроматографія — мас-спектрометрія. Дереплікативний аналіз вторинних метаболітів.	Лекції – 4 год, практичні заняття – 6 год, самостійна робота – 13 год		2 тижні
11	Методи виділення та вивчення протеїнів. Характеристика ензимів.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 11 год		1 тиждень
12	Виділення та аналіз РНК.	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год, самостійна робота – 8 год		1 тиждень
13	Виділення та аналіз ДНК	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год, самостійна робота – 10 год		1 тиждень
14	Індукований мутагенез мікроорганізмів	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год, самостійна робота – 12 год		1 тиждень

15-16	Методи рекомбінантної ДНК. Знаряддя генетичної інженерії.	Лекції – 4 год, практ. заняття – 4 год, самостійна робота – 9 год		2 тижні
-------	---	---	--	---------

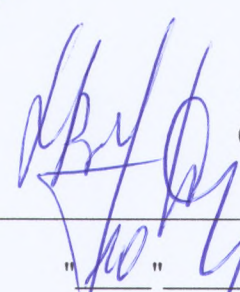
Автор

доцент кафедри генетики та біотехнології

Василь СИРВАТКА

"Погоджено"

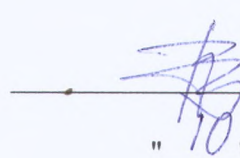

Голова методичної ради
біологічного факультету

Віталій ГОНЧАРЕНКО

"10" листопада 2025 р.

Гарант ОНП

Віктор ФЕДОРЕНКО

"10" листопада 2025р.